

Sygn. akt I C 1211/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2023r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 września 2023r.

sprawy z powództwa **A. K. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) S.A. z/s w W. (KRS (...))**

o zapłatę

- zasądza od pozwanego (...) S.A. z/s w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 32.658,25zł (trzydzieści dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem złotych 25/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi 19 sierpnia 2022r. do dnia zapłaty,
- nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu tytułem zwrotu części nieuiszczonych wydatków od pozwanego (...) S.A. z/s w W. kwotę 4.894,98zł (cztery tysiące osiemset dziewięćdziesiąt cztery złote 98/100),
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z/s w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 6.250,00zł (sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

sędzia Michał Włodarek

Sygn. akt I C 1211/22

UZASADNIENIE

W dniu 22 września 2022r. powódka A. K. skierowała do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z/s w W. kwoty 32.658,25zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 sierpnia 2022r. do dnia zapłaty, a ponadto żądanie zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż w wyniku zdarzenia komunikacyjnego z dnia 18 lipca 2022r. doszło do kolizji drogowej, na skutek której uszkodzony został pojazd m – ki H. (...) o nr rej. (...), a przyznana poszkodowanej przez pozwanego w wyniku przeprowadzonego postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kwota pieniężna została zaniżona i nie rekompensuje rzeczywistej szkody w pojeździe.

Powódka podała, że posiadała polisę komunikacyjną autocasco o numerze (...) z klauzulą (...) Wartość 100% na kwotę ubezpieczenia 113.740,00zł.

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2022r. szkoda zakwalifikowana została przez stronę pozwaną jako całkowita, przy przyjęciu, że wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym wynosi 101.300,00zł brutto, natomiast wartość pojazdu w stanie uszkodzonym wynosi 68.318,25zł, co zostało ustalone na podstawie oferty z platformy internetowej (...).

Strona pozwana ustaliła odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu przed wypadkiem pomniejszoną o jego wartość po wypadku i na tej podstawie oszacowała wartość odszkodowania w kwocie 32.981,75zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z/s w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, iż kwestionuje powództwo co do wysokości, a ustalona w postępowaniu szkodowym kwota odszkodowania jest adekwatna do rodzaju i charakteru uszkodzeń stwierdzonych w pojeździe, przy stwierdzonej w pojeździe tzw. „szkody całkowitej” i oznaczonej w postępowaniu likwidacyjnym relacji wartości pojazdu w stanie nieuszkodzonym i uszkodzonym.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W wyniku zdarzenia drogowego z dnia 18 lipca 2022r. uległ uszkodzeniu pojazd należący do powódki A. K. m – ki H. (...) o nr rej. (...).

Przed opisanym wyżej wypadkiem, pojazd powódki został uszkodzony w innym zdarzeniu komunikacyjnym. Powstała wówczas szkoda została usunięta w postępowaniu likwidacyjnym prowadzonym przez (...) S.A. z/s w S..

W dacie szkody w/w pojazd objęty był ochroną ubezpieczeniową z tytułu umowy autocasco z pozwanym (...) S.A. z/s w W. potwierdzoną polisą ubezpieczeń komunikacyjnych nr (...).

Powódka zawarła umowę ubezpieczenia majątkowego za pośrednictwem agenta ubezpieczeniowego W. Ś. działającej w imieniu i na rzecz (...) Sp. z o.o. z/s w P.. Przy zawieraniu tego kontraktu powódka dopełniła obowiązku informacyjnego i nie zataiła żadnych istotnych wiadomości przekładających się na ustalenie wartości pojazdu i w konsekwencji sumy ubezpieczenia.

W umowie ubezpieczenia jako opcja ubezpieczenia AC został wybrany wariant „serwisowy”, a wartość pojazdu oznaczono na kwotę 113.740,00zł przy klauzuli (...) Wartość 100%.

Wartość pojazdu została ustalona przez agenta ubezpieczeniowego wg wskazań programu E..

Funkcjonalność arkusza udostępnionego przez pozwanego (...) S.A. z/s w W. służącego ustaleniu wartości pojazdu powodowała, że w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia nie dawała ona agentowi ubezpieczeniowemu żadnych możliwości podania innych parametrów wartości auta, jak wynikających ze wskazania pochodzącego z programu E..

Według zapisów Ogólnych Warunków Ubezpieczeń Komunikacyjnych (...) ustalonych uchwała# Z.#du (...) Zakładu (...)# S.#łki Akcyjnej nr (...) z dnia 30 marca 2021r.:

- § 2 pkt 59 lit. a – szkoda całkowita – w AC – uszkodzenie pojazdu w takim zakresie, z#e koszty

jego naprawy ustalone według zasad określonych w § 18 ust. 2 przekraczają# 70% wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania,

- § 9 ust. 1 – rozszerzenie zakresu ubezpieczenia – za zapłata# dodatkowej składki ubezpieczeniowej umowa AC:

1) może# zostac# zawarta z zastosowaniem opcji (...)#c# 100% zapewniają#cej zachowanie wartości pojazdu ustalonej na dzień# zawarcia umowy AC, bez uwzglę#dnienia naturalnej utraty wartości rynkowej pojazdu pod warunkiem, z#e do jej ustalenia ubezpieczają#cy podał zgodne ze stanem faktycznym informacje o pojez#dzie, o kto#re (...) pytał przy zawarciu umowy AC; jez#eli informacje te nie były zgodne ze stanem faktycznym, za wartość#c#

pojazdu uważa się wartość pojazdu własną na dzień zawarcia umowy AC zgodnie ze stanem faktycznym; wartość tej nie stosuje się w celu ustalenia, czy zachodzi przypadek szkody całkowitej;

- § 18 – ustalenie wysokości odszkodowania w przypadku szkody całkowitej:

- ust. 1. w celu ustalenia, czy zachodzi przypadek szkody całkowitej, wartość pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania porównuje się do kosztów naprawy pojazdu ustalonych według zasad określonych w ust. 2.
- ust. 2 koszty naprawy pojazdu stanowią podstawę do ustalenia, czy zachodzi przypadek szkody całkowitej, ustala się na podstawie kalkulacji kosztów naprawy sporządzonej przez (...) według zasad zawartych w systemie A., E. lub DAT, z zastosowaniem:

1) norm czasowych operacji naprawczych określonych przez producenta pojazdu;

2) stawki za roboczogodzinę ustalonej przez (...) w oparciu o średnie ceny usług autoryzowanych stacji obsługi pojazdów działających na terenie miejsca zamieszkania (siedziby) ubezpieczonego lub użytkownika pojazdu;

3) cen części zamiennych zawartych w systemie A., E. lub DAT, ustalonych według wariantu serwisowego;

4) cen materiałów lakierniczych i normalnych zawartych w systemach A., E. lub DAT.

- ust. 3 koszty naprawy, o których mowa w ust. 2, nie stanowią podstawy do ustalenia wysokości odszkodowania.
- ust. 4 w razie powstania szkody całkowitej wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania pomniejszonej o wartość rynkową jego pozostałości, a w przypadku zastosowania opcji (...) 100% – w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu na dzień zawarcia umowy AC pomniejszonej o wartość rynkową jego pozostałości, o ile w czasie trwania umowy AC nie nastąpiła zmiana stanu technicznego pojazdu w odniesieniu do stanu z dnia zawarcia umowy AC. Za zmianę stanu technicznego uważa się powstałe w okresie ubezpieczenia i nienaprawione uszkodzenia, nietechnologiczną naprawę lub zdekompletowanie pojazdu. Jeżeli taka zmiana nastąpiła, (...) określa odszkodowanie w oparciu o wartość pojazdu uwzględniając te zmiany, ustalona na dzień zawarcia umowy AC. Wartość rynkowa pozostałości pojazdu jest ustalana indywidualnie, w zależności od rozmiaru uszkodzeń i stopnia zużycia eksploatacyjnego pojazdu lub jego części (zespołu).

(polisa k. 15-17, 137-139, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 96, dokumenty akt szkodowych E. Hestia – płyta Cd. k. 114, pismo UM K. k. 116, korespondencja sms k. 126-127, pismo k. 136, zeznania świadka W. Ś. k. 15-150v 00:03:29-00:23:27, przesłuchanie powódki A. K. k. 150v-151 00:23:27-00:31:28)

Powódka dokonała u pozwanego (...) S.A. z/s w W. zgłoszenia zaistnienia szkody w pojeździe w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod numerem (...).

W związku ze zgłoszeniem pozwany (...) S.A. z/s w W. przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach, którego dokonał oceny rodzaju, charakteru i rozmiarów uszkodzeń w pojeździe poszkodowanej oraz przeprowadził kalkulację kosztów naprawy.

W ramach procedury likwidacyjnej pozwany stwierdził zaistnienie tzw. „szkody całkowitej”, przyjął wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym w wysokości 101.300,00zł, natomiast wartość pojazdu w stanie uszkodzonym w wysokości 68.318,25zł, którą oszacował na podstawie danych z platformy internetowej (...).

Pozwany ustalił i przyznał powódce decyzją z dnia 16 sierpnia 2022r. odszkodowanie w wysokości 32.981,75zł.

(decyzja k. 14, wycena k. 18-25, 28-34, raport z wystawienia aukcji k. 26-27, kalkulacja do wyceny k. 35-39, kalkulacja naprawy k. 40-52, potwierdzenie wypłaty odszkodowania k. 56, dokumenty szkodowe k. 57-74, wycena k. 89-90, raport z zamknięcia aukcji k. 91-95, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 96)

W pojeździe m – ki H. (...) o nr rej. (...) na skutek zdarzenia drogowego z dnia 18 lipca 2022r. wystąpiła tzw. „szkoda całkowita”.

Naprawa pojazdu nie była ekonomicznie uzasadniona.

Koszt likwidacji szkody samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...) przy zastosowaniu części oryginalnych sygnowanych logo producenta pojazdu i stawki 120zł/rbg wynosi 106.333,48zł z VAT.

Wartość wolnorynkowa samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...) w stanie nieuszkodzonym określona w programie (...) Ekspert na dzień 18 lipca 2022r. po uwzględnieniu korekt mających wpływ na wartość pojazdu wynosi 109.000,00zł.

W umowie ubezpieczenia (...) jako opcja ubezpieczenia AC został wybrany wariant „serwisowy”, a wartość pojazdu oznaczono na kwotę 113.740,00zł przy klauzuli (...) Wartość 100%.

Wartość uszkodzonego samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...) określona na dzień 18 lipca 2022r. metodą stopnia uszkodzenia wynosi 48.100,00zł z VAT.

Różnica pomiędzy wartością nieuszkodzonego samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...), a jego wartością w stanie uszkodzonym wynosi 60.900,00zł (109.000,00zł – 48.100,00zł), natomiast przy uwzględnieniu klauzuli (...) Wartość 100% i oznaczonej wartości pojazdu na 113.740,00zł, wynosi 65.640,00zł (113.740,00zł – 48.100,00zł).

(opinia biegłego k. 161-209, 228-235, dokumenty akt szkodowych – płyta Cd. k. 96)

Sąd uznał za przydatną do ustalenia stanu faktycznego opinię główną i uzupełniającą sporządzone przez biegłego z zakresu rekonstrukcji zdarzeń drogowych albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegły w opiniach udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą i materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Podnoszone przez stronę pozwaną uwagi należy w tych warunkach uznać jedynie za polemikę z prawidłowo i właściwie sporządzonym dokumentem procesowym i nie stanowią podstawy do reformacji albo odrzucenia czy to w całości lub w części tak przeprowadzonych w postępowaniu rozpoznawczym czynności procesowych.

Z tych samych co wskazanych powyżej względów Sąd odmówił w części przydatności do ustalenia stanu faktycznego kalkulacji wartości szkody sporządzonej w postępowaniu szkodowym w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela sprawy szkody z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

W szczególności dotyczy to ustalenia na etapie postępowania likwidacyjnego wartości pojazdu m – ki H. (...) o nr rej. (...) w stanie sprzed szkody i w stanie uszkodzonym.

Cena aukcyjna uzyskana przez ubezpieczyciela może posłużyć wyliczeniu wartości pozostałości, jeżeli jest realną ceną rynkową, a nie spekulacją na jej temat. Pozwany ubezpieczyciel nie miał podstaw do ustalenia wartości pozostałości w oparciu o dane uzyskane z platformy internetowej, które bazowały jedynie na możliwej do uzyskania cenie z tytułu sprzedaży uszkodzonego pojazdu powódki. Powódka nie miała obowiązku przyjęcia powyższej oferty. W takiej sytuacji

oferta licytacyjna ubezpieczyciela nie może być utożsamiana z ceną rynkową pojazdu. Ponadto jednostkowy wynik takiej aukcji co do zasady nie może skutecznie podważyć opinii biegłego co do wartości pozostałości.

Należało zatem ustalić wartość pojazdu i pozostałości samochodu, opierając się na dowodzie z opinii biegłego sądowego, którego przydatności do ustalenia stanu faktycznego i mocy dowodowej strona pozwany nie zdołał zakwestionować.

Zauważyć przy tym należy, że ubezpieczyciel ma jedynie fakultatywną możliwość ustalenia wartości pozostałości przy pomocy aukcji.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu, albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2023.656 – t.j ze zm.) zakład ubezpieczeń udziela ochrony ubezpieczeniowej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z ubezpieczającym, natomiast w myśl art. 15 ust. 2 cyt. ustawy umowa ubezpieczenia ma charakter dobrowolny, z zastrzeżeniem przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Stosownie do treści art. 16 w/w ustawy ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności prawa i obowiązki każdej ze stron umowy ubezpieczenia oraz zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego o umowie ubezpieczenia – art. 805 i n. kc oraz postanowienia zawartej przez strony umowy ubezpieczenia autocasco wraz z ogólnymi warunkami ubezpieczenia.

W myśl przepisu art. 805 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie zakładu ubezpieczeń polega w szczególności na zapłacie określonego świadczenia za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku (art. 805 § 2 kc). Zgodnie z przepisem art. 812 § 1 i 2 kc przed zawarciem umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń obowiązany jest doręczyć ubezpieczającemu tekst ogólnych warunków ubezpieczenia, które określają m.in. sposób ustalania wysokości szkody oraz warunki wypłaty odszkodowania.

O zakresie odpowiedzialności ubezpieczyciela decyduje treść umowy ubezpieczenia, wykładana według zasady określonej w art. 15 ust. 1 w/w ustawy.

Elementami przedmiotowo istotnymi umowy ubezpieczenia jest z jednej strony zobowiązanie do spełnienia określonego świadczenia przez Ubezpieczyciela w razie zajścia określonego w umowie wypadku, z drugiej zaś strony zobowiązanie do zapłaty składki przez Ubezpieczającego. Ubezpieczający w zamian za opłaconą składkę uzyskuje od ubezpieczyciela ochronę przed wystąpieniem określonego wypadku, natomiast ubezpieczyciel spełnia świadczenie, w celu zwolnienia się z ciążącego na nim zobowiązania. Wypadek ubezpieczeniowy jest to zdarzenie, w razie zajścia którego ubezpieczyciel zobowiązuje się spełnić określone w umowie ubezpieczenia świadczenie.

Uwzględniając charakter umowy ubezpieczenia określony przez przepisy kodeksu cywilnego należy przyjąć, że ograniczają one istotnie możliwość przypisania ubezpieczającemu takiego nienależytego wykonania umowy, które prowadzi do zwolnienia z odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Przewidują bowiem co do zasady obowiązek wypłaty odszkodowania w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego przewidzianego w umowie ubezpieczenia. Podstawowym obowiązkiem ubezpieczającego jest zaś uiszczenie odpowiednio skalkulowanej przez zakład ubezpieczeń składki, która uwzględnia poziom jego ryzyka – por. wyrok SN z dnia 11 grudnia 2007r. w sprawie

o sygn. akt II CSK 375/07, opubl. LEX nr 492168, wyrok SN z dnia 17 czerwca 1983r. w sprawie o sygn. akt I CR 189/83, opubl. OSNC 1984/4/45, wyrok SN z dnia 26 maja 2000r. w sprawie o sygn. akt I CKN 744/98, opub. LEX nr 50833.

O powstaniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie decyduje wyłącznie powstanie po stronie ubezpieczającego cywilnoprawnego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej, lecz wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego. Wypadek ubezpieczeniowy jest natomiast zdarzeniem, które strony umowy ubezpieczenia określiły jako przyczynę uzasadniającą odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Swoboda kształtowania stosunku umownego umożliwia ułożenie go w taki sposób, że ochroną ubezpieczeniową będzie objęta tylko odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego powstała przy zachowaniu określonych wymagań dodatkowych. Z uwagi na cel umowy ubezpieczenia, jakim jest zapewnienie ubezpieczającemu rzeczywistej ochrony, konieczne jest, aby umowa lub stanowiące jej część ogólne warunki ubezpieczenia precyzowały, w sposób nie budzący wątpliwości już w chwili zawarcia umowy, jakie zdarzenia są, a jakie już nie są objęte odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń. – por. wyrok SN z dnia 22 maja 2009r. w sprawie o sygn. akt III CSK 300/08, opubl. LEX nr 584752.

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami był fakt zaistnienia zdarzenia z dnia 18 lipca 2022r., w wyniku którego doszło do uszkodzenia samochodu m m – ki H. (...) o nr rej. (...), jak również okoliczność, iż w jego dacie wskazany samochód objęty był ubezpieczeniem autocasco w pozwanym Towarzystwie oraz że na skutek zdarzenia wypadkowego w aucie powoda doszło do powstania, tzw. „szkody całkowitej”.

Przedmiotem sporu nie była zatem zasada odpowiedzialności pozwanego za przedmiotową szkodę.

Osią sporu w niniejszej sprawie była wysokość dochodzonego roszczenia z tytułu odszkodowania.

Dokonując rozważań w powyższym zakresie przypomnienia wymaga, że obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawiać. Przy takim rozumieniu obowiązku odszkodowawczego nie ma w zasadzie znaczenia prawne okoliczność, czy poszkodowany dokonał naprawy oraz czy i jakim kosztem to uczynił. Niemniej jednak nie należy tracić z pola widzenia okoliczności, że powód opiera swoje żądanie na łączącej go z pozwanym umowie ubezpieczenia AC, które jest dobrowolnym ubezpieczeniem komunikacyjnym. Zasady i zakres odszkodowania z ubezpieczenia mienia określa umowa ubezpieczenia, bliżej ogólne warunki ubezpieczenia (OWU) konkretnego zakładu ubezpieczeń, który ubezpieczający wybiera. Przy ubezpieczeniu autocasco to strony w umowie określają zasady ustalenia odszkodowania w sytuacji zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Umowa ubezpieczenia może zawierać także postanowienia określające sposób liczenia szkody, ustalania wartości uszkodzonego lub zniszczonego mienia, podstawy do przyjęcia szkody całkowitej lub częściowej. Umowa ta jest dla stron wiążąca i znajduje zastosowanie w sytuacji odpowiedzialności ubezpieczyciela. Zaznaczyć trzeba, że zasada pełnego odszkodowania realizowana jest jedynie w obowiązkowym ubezpieczeniu komunikacyjnym odpowiedzialności cywilnej. W pozostałych ubezpieczeniach kompensacja szkody jest dokonywana w granicach określonych warunkami ubezpieczeń.

W omawianej sprawie postanowienia OWU odnoszące się do sposobu likwidacji szkody zostały sformułowane w sposób klarowny, niebudzący wątpliwości interpretacyjnych. Postanowienia te w sposób precyzyjny odnoszą się do procesu likwidacji szkody, przedstawiając wszystkie jego możliwe warianty.

Jak ustalono w pojeździe m – ki H. (...) o nr rej. (...) na skutek zdarzenia drogowego z dnia 18 lipca 2022r. wystąpiła tzw. „szkoda całkowita”.

Naprawa pojazdu nie była ekonomicznie uzasadniona.

Koszt likwidacji szkody samochodu m – ki B. (...) o nr rej. (...) przy zastosowaniu części oryginalnych sygnowanych logo producenta pojazdu i stawki 120zł/rbg wynosi 106.333,48zł z VAT.

Wartość wolnorynkowa samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...) w stanie nieuszkodzonym określona w programie (...) Ekspert na dzień 18 lipca 2022r. po uwzględnieniu korekt mających wpływ na wartość pojazdu wynosi 109.000,00zł.

W umowie ubezpieczenia (...) jako opcja ubezpieczenia AC został wybrany wariant „serwisowy”, a wartość pojazdu oznaczono na kwotę 113.740,00zł przy klauzuli (...) Wartość 100%.

Wartość uszkodzonego samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...) określona na dzień 18 lipca 2022r. metodą stopnia uszkodzenia wynosi 48.100,00zł z VAT.

Różnica pomiędzy wartością nieuszkodzonego samochodu m – ki H. (...) o nr rej. (...), a jego wartością w stanie uszkodzonym wynosi 60.900,00zł (109.000,00zł – 48.100,00zł), natomiast przy uwzględnieniu klauzuli (...) Wartość 100% i oznaczonej wartości pojazdu 113.740,00zł, wynosi 65.640,00zł (113.740,00zł – 48.100,00zł).

Strony zawierając umowę ubezpieczenia potwierdziły polisą (...) umówiły się, iż za dopłatą dodatkowej składki rozszerzą zakres ubezpieczenia w ten sposób, że wartość pojazdu będzie stała przez cały okres ubezpieczenia.

Klauzula stałej wartości miała gwarantować, że w stanie nieuszkodzonym wartość ta nie ulegnie zmianie, inaczej niż ma to miejsce przy tzw. ubezpieczeniu standardowym. Gwarancja ta oznaczała, że w przypadku szkody całkowitej kwota ta miała być podstawą ustalenia odszkodowania.

Stanowi to dopuszczane przez art. 824¹ kc odstępstwo od zasad ogólnych z art. 805 § 1 kc, że suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela nie może być wyższa od poniesionej szkody.

Uzgodnienie w umowie klauzul stałej sumy ubezpieczenia oraz stałej wartości pojazdu oznacza, iż wskazana w polisie wartość samochodu jest wiążąca i jego wycena dokonana przez pozwanego (...) S.A. z/s w W. w toku postępowania likwidacyjnego nie może mieć wpływu na wysokość odszkodowania.

W świetle postanowień OWU oraz profesjonalnego charakteru działalności pozwanego, to na nim spoczywał ciężar weryfikacji wartości pojazdu i sumy ubezpieczenia przy zawarciu umowy.

Ubezpieczyciel i jego przedstawiciel mieli prawo, a nawet obowiązek żądać od powódki wszelkich niezbędnych informacji.

Ubezpieczyciel przy tym wiedział i miał możliwość ustalenia, chociażby poprzez sprawdzenie ogólnodostępnego portalu informacyjnego (...), gdzie archiwizowana jest historia pojazdu, w tym wiadomości o powstałych w nich szkodach i realizowanych postępowaniach likwidacyjnych zatem, o wcześniejszych uszkodzeniach i stosowne ustalenia mogły być bez większych problemów poczynione przez pozwanego już na etapie zawierania umowy.

Pozwany nie wykazał też ani nawet nie powoływał się na to, że jego agent został wówczas wprowadzony w błąd co do wartości pojazdu, a tylko w takim przypadku Ubezpieczyciel mógłby uchylić się od skutków czynności prawnej na podstawie art. 84 kc.

Skoro pozwany decyduje się na zawieranie umów z klauzulą stałej wartości pojazdu, powinien szczególnie ostrożnie oceniać ubezpieczane samochody, precyzyjnie szacować ich wartość i dokładnie określać wysokość sumy ubezpieczenia.

Skutków niedołożenia przezeń należytej staranności (niedbalstwa) nie można przerzucać na właściciela pojazdu i to w chwili realizowania przez niego uprawnień wynikających z ubezpieczenia.

Zawarcie umowy ubezpieczenia AC z opcją stałej wartości pojazdu oraz niepomniejszenia sumy ubezpieczenia o każde wypłacone odszkodowanie oznacza zatem, że ubezpieczony powinien otrzymać odszkodowanie według wartości pojazdu określonej w polisie na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.

W konsekwencji należy stwierdzić, iż wskutek zawarcia przedmiotowej umowy nie doszło do nadubezpieczenia pojazdu.

Stratę określa się przez porównanie wartości pojazdu przed zdarzeniem wyrządzającym szkodę i po przywróceniu go do stanu poprzedniego.

Strata obejmuje również utratę wartości rynkowej pojazdu uszkodzonego w stosunku do pojazdu o takich samych parametrach nienoszącego cech ingerencji w jego strukturę.

Koszt naprawy uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu, nieprzewyższający jego wartości sprzed wypadku, nie jest nadmierny w rozumieniu art. 363 § 1 kc. Przyjmuje się bowiem, że nieopłacalność naprawy, będąca przesłanką wystąpienia tzw. szkody całkowitej, ma miejsce wówczas, gdy jej koszt przekracza wartość pojazdu sprzed wypadku. Stan majątku poszkodowanego, niezakłócony zdarzeniem ubezpieczeniowym, wyznacza bowiem rozmiar należnego odszkodowania – por. postanow. SN z dnia 12 stycznia 2006r. w sprawie o sygn. akt III CZP 76/05, opubl. LEX nr 175463, wyrok SN z dnia 20 października 1972r. w sprawie o sygn. akt II CR 425/72, opubl. OSNC 1973/6/111.

Jak już wskazano poszkodowanemu należy zwrócić „wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki” – por. wyrok SN z dnia 20 października 1972r. w sprawie o sygn. akt II CR 425/72, opubl. OSNC 1973, nr 6, poz. 111. W wypadku nieopłacalności naprawy uszkodzonego pojazdu, odpowiedzialny za wypadek obowiązany jest do zapłacenia odszkodowania według wartości pojazdu przed wypadkiem, pomniejszonej o jego wartość po wypadku – por. wyrok SN z dnia 20 kwietnia 1971r. w sprawie o sygn. akt II CR 475/70, opubl. OSPiKA 1971r., nr 12, póź. 231. Przyjmując jako zasadę, że poszkodowany może domagać się (kosztów) wyremontowania samochodu, że wtedy (tylko wtedy), gdyby remont samochodu okazał się dla poszkodowanego niemożliwy albo pociągał za sobą nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do formy odszkodowania, polegającego na zapłaceniu kwoty odpowiadającej „różnicy między wartością samochodu przed wypadkiem a ceną uzyskaną z likwidacji” – por. wyrok SN z dnia 1 września 1970r. w sprawie o sygn. akt II CR 371/70, opubl. OSNC 1971, nr 5, poz. 93.

Świadczenie zobowiązanego polegające na przywróceniu stanu poprzedniego lub zapłaceniu kwoty odpowiadającej wartości takiego przywrócenia (kosztów naprawy samochodu) nie powinno bowiem przekraczać kosztów celowych, ekonomicznie uzasadnionych. Gdy w konkretnych okolicznościach sprawy zostanie stwierdzony brak ekonomicznego uzasadnienia naprawienia szkody we wskazany sposób, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do innej formy odszkodowania. Polega ona na zapłaceniu kwoty wyrównującej uszczerbek majątkowy wyrażający się różnicą pomiędzy wartością samochodu przed i po uszkodzeniu. Typową sytuacją, w której tak trzeba będzie określić zakres obowiązku odszkodowawczego, jest taka, w której koszt naprawy samochodu wydatnie, znacznie, przekraczałby wartość samochodu przed wypadkiem. W takim wypadku przywrócenie stanu poprzedniego (wyłożenie kosztów takiego przywrócenia) pociągałoby za sobą dla poszkodowanego nadmierne koszty (art. 363 § 1 kc). Gdyby więc koszt naprawy samochodu był znacznie wyższy od wartości samochodu przed uszkodzeniem, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do kwoty odpowiadającej różnicy wartości samochodu sprzed i po wypadku. Takie ustalenie wysokości szkody („strat, które poszkodowany poniósł”) i sposobu jej naprawienia nie pozostaje w sprzeczności z zasadami określonymi w art. 361 § 2 i 363 § 1 kc, ani w art. 822 kc.

Poprzez szkodę całkowitą należy zatem rozumieć odszkodowanie ustalone w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna – por. wyrok SA w Łodzi z dnia 15 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACA 1112/12, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 20 lutego 2002r. w sprawie o sygn. akt V CKN 903/00), opubl. OSNC OSNC 2003 nr 1, poz. 15.

Mając na względzie podstawę faktyczną i prawną odpowiedzialności pozwanego oraz treść opinii biegłego sądowego, w szczególności oznaczone przez biegłego wartość pojazdu powoda w dacie zdarzenia i koszt restytucji pojazdu do stanu sprzed wypadku, to w warunkach niniejszej sprawy mamy do czynienia z zaprezentowaną powyżej sytuacją wystąpienia szkody całkowitej.

Należy stwierdzić, że jednostkowa (najwyższa) oferta zakupu pozostałości pojazdu złożona na zamkniętej aukcji internetowej nie może być utożsamiana z ceną rynkową, zwłaszcza że w tym przypadku poszkodowany nie był zainteresowany sprzedażą, a składający ofertę kupna mógł wycofać się z zakupu.

Cena uzyskana z tytułu sprzedaży uszkodzonego pojazdu przez jego właściciela stanowić może tylko podstawę domniemania jej zgodności z rynkową wartością samochodu w stanie po wypadku. Takie domniemanie faktyczne podlega jednak wzruszeniu w toku postępowania o zapłatę odszkodowania należnego od ubezpieczyciela, poprzez wykazanie dowodem z opinii biegłego, że rynkowa wartość takiego pojazdu w stanie uszkodzonym nie odpowiadała uzyskanej cenie, lecz była niższa.

W OWU przewidziano, że w przypadku szkody całkowitej pozwany może zaoferować ubezpieczonemu pomoc w zorganizowaniu sprzedaży uszkodzonego pojazdu. Postanowienie to nie odnosi się wprost do sposobu ustalenia wartości pozostałości pojazdu. Jeżeli w ramach aukcji internetowej do transakcji nie dojdzie, najwyższa cena ofertowa pozostanie nadal ceną ofertową a nie ceną transakcyjną. Ponadto uczestnik aukcji ma prawo, zgodnie z regulaminem korzystania z platformy internetowej, odmówić zawarcia umowy sprzedaży.

Powyższe powoduje, iż w zakresie sposobu ustalenia wartości uszkodzonego pojazdu, to cena aukcyjna uzyskana przez ubezpieczyciela może posłużyć wyliczeniu wartości pozostałości, jeżeli jest realną ceną rynkową, a nie spekulacją na jej temat. Pozwany ubezpieczyciel nie miał podstaw do ustalenia wartości pozostałości w oparciu o dane uzyskane z platformy internetowej, które bazowały jedynie na możliwej do uzyskania cenie z tytułu sprzedaży uszkodzonego pojazdu powoda. Powód nie miał obowiązku przyjęcia powyższej oferty. W takiej sytuacji oferta licytacyjna ubezpieczyciela nie może być utożsamiana z ceną rynkową pojazdu. Ponadto jednostkowy wynik takiej aukcji co do zasady nie może skutecznie podważyć opinii biegłego co do wartości pozostałości.

Z podanych wyżej względów Sąd, przy uwzględnieniu rzeczywistej wartości szkody w pojeździe powódki i pomniejszeniu tej należności o wartość świadczenia przekazanego powódce w ramach postępowania likwidacyjnego, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 32.658,25zł, przy przyjęciu, że wartość pojazdu sprzed szkody stanowi kwotę 113.740,00zł, a wartość uszkodzonego pojazdu wynosi 48.100,00zł, co stanowi różnicę 65.640,00zł, i przy uwzględnieniu, iż w toku postępowania likwidacyjnego wypłacono powódce odszkodowanie w wysokości 32.981,75zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Obowiązkiem pozwanego było wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu kwestionując żądania powoda nie sprostał. Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

To na ubezpieczycielu ciąży obowiązek przeprowadzenia prawidłowego postępowania likwidacyjnego, którego celem jest nie tylko ocena zasadności roszczeń zgłaszanych przez poszkodowanego, ale również zebranie materiału umożliwiającego ocenę zakresu przedmiotowych roszczeń.

Jeżeli z ogólnych warunków ubezpieczenia wynika, że wartość pojazdu ustala zakład ubezpieczeniowy, i to na nim spoczywa obowiązek jej określenia zgodnie z zasadami tam określonymi, przy dołożeniu staranności właściwej profesjonalistom, to negatywnych skutków niestarannej czy powierzchownej oceny i zawyżenia stałej wartości pojazdu nie może przerzucać na ubezpieczonego – por. wyrok SN z dnia 24 kwietnia 2018r. V CKS 305/17, opubl. Legalis

Tak więc dokonywanie weryfikacji sumy ubezpieczenia z wartością odtworzeniową nową dopiero w fazie postępowania likwidacyjnego przeczy równości prawnej stron umowy, a więc nie może zostać pozytywnie ocenione z punktu

widzenia zasad uczciwości w obrocie gospodarczym po stronie przedsiębiorcy, jakim jest ubezpieczyciel – por. wyrok SN z dnia 16 października 2014r III CSK 302/13, opubl. Legalis, wyrok SN z dnia 15 maja 2015r. V CSK 470/14, opubl. Legalis.

Nieprawidłowości w toku postępowania likwidacyjnego nie mogą prowadzić do przerzucenia na ubezpieczonego negatywnych konsekwencji z tym związanych.

Celem postępowania likwidacyjnego jest bowiem między innymi ustalenie wysokości szkody i świadczenia zakładu ubezpieczeń. To właśnie w postępowaniu likwidacyjnym winno nastąpić ustalenie wysokości odszkodowania, a rolą sądu w ewentualnym procesie jest kontrola prawidłowości ustalenia wysokości odszkodowania.

Ubezpieczony nie może więc ponosić skutków działań ubezpieczyciela, które okazały się nietrafne, gdy chodzi o ustalenie wysokości należnego ubezpieczonemu odszkodowania.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc. Sąd miał przy tym również na względzie treść art. 29 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2023.656 – t.j. ze zm.) i art. 817 § 1 kc.

O kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego, orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 i 3 kpc i w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – t.j. ze zm.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2023.1144 – t.j. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2022.2142 – t.j. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.

sędzia Michał Włodarek